

Nro 39.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Hétsben Novembernek 11-dik napján 1794.
esztendőben.*

Hadi Történetek és Környülállások.

A Fels. hadi Cancelláriának múlt Szombaton kiadott tudósítása igen rövid, és csak azt foglalja magában, hogy még mostan is a' *Riviera di Ponente* mellett el kezdett sántzoknak asásában foglalatoskodjanak a' Frantziak, és hogy még most is készü lyenek a' *Vendoi* ki köté helynek védelmezésére, 's végtére, hogy sem nem kisebbedik, sem nem szaporodik ottan lévo seregeiknek számok. — A' *Turini* levelek ellenben azt beszélik, hogy mind a' két hadi-kozó félnek seregei olly mozgásban vagynak, melyből fontos következéseket lehet remény eni. — Az O. alz ország levelekből olvassuk azt is, hogy *Villard Fran-*

R r

zia minister Oct. 10. dikén tartotta *Genuába* való pompas bé menetelét, és követet illető pompával fogadtatott el a' *Genuai* Tanács által. Az előtte való nemzeti biztos *Tilly* gyanús maga viseletéért onnan vissza hivattatott Párisba.

Mind a' Római Sz. Pápa, mind a' Nápolyi király egy hirdetményt tettek közönséggé, melyben az adattatik a' megyéknek, klastromoknak és a' pápi rendnek tudtára, hogy az ollyatén arany, és ezüst edényeiket, a' mellyekre mindennapi szükségek nintsén, küldjék bé a' pénz verő műhelyekbe, mellyeket idővel, 100-ért négy forint interessel ismét vissza fognak nyerni.

Német Birodalom.

Frankfurt 21. Oct. A' Frantziák kemény lépésekkel közelitnek *Moguntziához*, egy oldalról *Bingent*, más oldalról pedig *Wormatziát* foglalták el, melly tselekedetekből a' tettzik ki, hogy közben akarják *Moguntziát* szorítani. *Wormatziába* 6000 emberrel és 18 ágyúval rukkoltak bé Oct. 19. ikén, következőképen *Moguntziát* és *Rhein-felset* ki vétén, már most a' Réusznak bal partya egészen hatalmokban vagon. —

Vége hossza nints a' Frantziák előtt honnyaikból ki futott szegény német lakosoknak. — *Frankfurtban* sem szekeret, sem lovat nem lehetett egy-néhány napig miattok kapni — a' *Moguntziában* feküdt Prussus Lazareth, avagy katona ispotály *Friedbergbe* vitetett által, oda ment a' Prussus és Frantzia meg sebesitetett tiszteknek egy része, más része pedig *Frankfurtumba*, a' hadi kassza, és commissariatus *Offenbachba* küldetett. — A' Rajnán által költözött Prussiai armádia, rész szerint *Flörsheimba*, rész szerint *Frankfurtumba* ment őrizetre. — Gr. *Schulenburg* Prussus Generál Lajtinánt, és egyszersmind hadi minister, kormányozónak fog *Frankfurtban* maradni.

Egy későbbi, t. i. Oct. 21 ik napján költ *Frankfurti* levél így szól: „A' mi környű állásaink, úgymond, naponként mind kétségeseobek és veszedelmes-bbek kezdenek lenni — minden Ts. Kir. és Prussus seregek által jöttek a' Rénuson, az elsőbkek *Siegenscheu* mellett, az utólsóbnak a' Rénus jobb partján lévő falukban fognak cantonirungba szállani. — a' Frantziák annak bal partján állanak, és két colonnében mennek *Moguntzia* ellen, mellynek védelmezésére 18—20 ezer ember rendeltetett. — Ide 10 ezer ember fog garizonban jönni, az *Anspachi* seregek immár bé is rukkoltak, ide várainak a' Prussus garda battalionok is.

Egy *Frankfurti* harmadik levélből ezeket olvassuk: A' Frantzia és német ármádiákat már most a' Rénus vize választja el egymástól. — Oct. 21 dikén már csak négy órányira yólt a' Frantzia avantgarda *Moguntziához*. — Nem igaz, hogy a' *Hessen-Casseli* Landgróf ki üresítette volna a' *Rheinfelsi* fegyver tárt; sőt inkább a' leg jobb védelmező állapotba helyeztette azt. — A' *Wetzlári* imperialis Kamara *Schweinfurtba* fog által tétetni (1). Minden Német Birodalomból jött le-

(1) A' *Wetzlári* imperialis Kamara (*Summum Imperii Tribunal Wetzláriense*) a' leg főbb és leg utólsóbb törvényt tevő szék a' Német Birodalomban, mellyet 1495 eszt. állítottanak fel I Maximilián Császár, és a' N. Birodalombeli Károk és Rendek, a' honnan még most is immediate a' Császártól, és azon Károktól függ, 's ezeknek nevekben tézzen itéletet mind a' Rendeknek, mind a' jobbágyoknak ügyökben. Az eredeti rendelés szerént, egy fő bíróból, 4 előlőből, és 50 tábla bírákból kellene annak állani, de a' fizetésnek szüksége miatt, annak állani, de a' fizetésnek szüksége miatt, ritkán vagynak tellyes számmal. — A' fő bírónak mindenkor vagy hertzegnek, vagy Gróf-

velek tellyesek a' békességnek hirével, és talám soha sem is ohajtották azt annyira a' nemzetek mint most. Leg elsöben is a' Palatinatusi Választó Fejedelem nyilatkoztatta ki arról való értelmét és kívánságát, azon feleletében, mellyet a' múlt Augustusnak 24-ikén iratott, és az Imperium contingentiaját öttörözni kívánó Ts. K. udvari végezésre, adott be a' Ratisbonai közönséges Gyűlésnek, mellyben ekként fejezi ki magát: „Meg esméri *ügymond*, Tsászár ö Felségének a' Német Birodalom eránt való atyai szorgalmatosságát, és egy szálnit sem ellenkezik azzal. Mindazáltal el nem mulathattya azon már egynéhány izben ki nyilatkoztatott kívánságát meg újítani, hogy t. i. a' részre nem haj'ott hatalmasságoknak közbenjárások által minél előbb békesség szereztesse, vagy leg alább próbáltasson meg, hogy ekképen, ha a' Frantzia republica meg találná azt vetni, gyözetessenek meg a' német nemzetek arról, melly

nak, vagy Báronak kell lenni, az előlöknek ketteje Catholicus, ketteje pedig luteranus; a' tábla bírák is 26 an Catholicusok, 24 en protestansok, az az, luteranusok és reformátusok elegyesen, fizetéseiket a' Birodalombeli Rendektől veszik. — Minthogy ennél felsőbb törvény szék nintsen a' Német Birodalomban, nem is lehet erről másuva apellálni, azomban még is nem mindenkor foganatos a' sententziája, kivált a' midön hatalmas a' pert vesztő rész, czer meg ezer ki fogásokat tsindí, s héjjabavalóvá teszi a' sententziát, melly miatt gyakorta panasz megy a' Ratisbonai Ország Gyűlése eleibe. — A' Választó Fejedelemségekben lákoknak nem szabad urra apellálni. Eleinte Frankfurtban volt annak a' helye, onnan 1530 ikban Spirába vitetett által, innen pedig 1693 ikban, az akkori Frantzia háborúban Vetzlarba.

szükséges legyen tulajdonosságaiknak bátorságára, vallásoknak meg maradására, és a' közönséges tsendességnek helyre állítására, az ellenség felettébb való nagy erejének öszve kaptolt erővel ellent állani."

Frigyes Belgyiom.

Egész Hollandia nagy rémülésben van a' Frantziáknak előmenetelére, és az Orániai Ház ellenségeinek amazokhoz való nagy hajlandóságok miatt. Minap egy instantiát adtakbé az *Amsterdami* polgárok az előjáróknak, mellyben a' többek közt azt kívánják, hogy a' Hollándiai tartomány bé ne boritasson a' vízzel; másodsor, hogy ne adattassanak hozzájuk kvártélyba Anglus katonák, a' kik feslett magok viselete által egészen gyűlölségekké tették magokat. Az ilyen és ehez hasonló istantiáknak elkerülésére, egy átállásban meg tiltották az előjárók, hogy semminémű kéréssel ne mennyen senki is eieikbe. — Hollandia Rendjeinek gyűlésében is elő fordult azon tartománynak vízzel való bé borítása, de ezek sem állottak arra, azt adván okút, hogy 50 éltendeig se lehetne a' víz özön által okozandó kárt vissza szerezni. — Az *Arnheimi* levelek beszélik, hogy *Ninvégenben* nagy nyughatatlanság vagon a' Frantziáktól való félelem miatt, a' kik alkalmatosságot találtak a' *Maus* vizén való által menetelre, a' nélkül hogy az Anglusok észre vehették volna. Azután öszve akadván velük a' *Rohan* hufzárjainak adták ki magokat, 's azomban oroszva meg támadván egy Anglus batalliont, az utolsó emberig öszve aprították. — Oct. 21. az utolsó réggel, már 3000 Frantziáság nyomult *Bruzingenig*, *Ninvégentől* másfél órányira előre, hollott öszve puskáztak az Anglusokkal, és egészen dél előtt 11 óráig tartott az ágyúzás, délután két órákor, ismét meg újított a' viadal, mellyben vissza nyomattattak az Anglusok. Ismét próbát

tettek: ezek a' Frantziáknak *Maus* és *Waal* vize közt fekvő tartományból való ki üzésekre, de semmire sem mehettek.

Mastricht annyira körül vagyon a' Frantziák által vétetettve, hogy teljességgel sem ki, sem bé nem lehet oda menni. Néhány nappal az ostrom alá lett vétetés előtt, 8 batallion gyalogsággal és 800 Ts. K. lovassággal mentenek oda bé *Klebek* és *Kempf* Generálók, az ott lévő Hollandus őrizetnek öregbitésére. — *Venlo* ellen, Oct. 14 iken indúlt *Jourdan* Generál, és mingyárt fel kerette, de mivel szép szóval meg nem nyerhette, azt is ostrom alá rekesztette. — *Geldrián*ak városába, Oct. 15 iken rukkoltak bé a' Frantziák.

A' Brédai Baronatusban mindent szorossan fel jegyeztetett az ott lévő Fr. Generális, a' mit a' lakosok a' patrióta seregeknek adtanak, olly véggel, hogy azoknak árrát, papiros pénzel le fizettesse *Brüsszelben*. — A' *Herzogenbuschi* őrizetnek onnan lett ki menetele után, 25 Frantzia emigránsokat vettek észre a' patrióták közöttök, 's egyszeriben öszve vagdalták. Hollandiai Flandriából már egészen ki mentek a' republicának seregei, és rész szerént *Berg-op-Zoomban*, rész szerént pedig *Gorcumba* marsiroztak, a' lovasság pedig *Amsterdámba*, holott nagyon nyughatatlankodnak a' lakosok. — Oct. 13-ikán három egész óráig ágyúzták *Bréda* várát a' Frantziák, a' kik mindazáltal a' bastyákra ki szegeztetett ágyúk, és az onnan ki tsapott Hollandus őrizet által vízfőz verettek.

Lengyel Ország.

A' Brandenburgiai Statusokban rendkívül való örömet okozott a' Lengyeleknek Oroszok által lett meg verettetések, és *Kosciuskónak* fogságba lett esése, a' kire, mint bálvány istenekre úgy támaszkodtak az insurgensek. — *Berlinből* iratik,

hogy az Oroszok sebes lépésekkel mennyenek *Warsóvia* felé, és mihelyt oda érhetnek, leg elsöben is az oda gyüllött Lengyel seregeket igyekeznek onnan el üzni, azután pedig kemény ostrom alá rekeszteni a' várast. Az a' hír is onnan jött, hogy *Kosciuskóval* együtt 100 Lengyel tisztek, és 2000 köz ember fogattattak, és 6000-ren vágattattak volna le az Oroszok által.

A' *Netz* vizének környékében újokban öszve gyüllöttek a' Lengyel insurgensek, és fasinakat 's tajorjákat bövséggel isioáltatván magoknak, újokban próbát akartak *Thorunum* ellen tenni, melly fel-tételekben egyedül a' *Kosciuskón* történt szerentsétlenség által akadályoztattak meg, mellynek hire nem kevés rémülést okozott, mind a' vezérekben, mind a' Lengyel seregekben. (Eppen most olvassuk a' Hamburgi Correspondensben, hogy *Dümourier* Helvetziából Lengyel országba akar menni, 's ottan kezére venni az insurgens seregeknek kórmányát, melly hirnek mindazáltal tökéletes hitelt nem adhatunk).

Az Oroszok és Lengyelek közt Oct. 10 dikén történt viadalról következendő magános tudósítást olvasunk. *Kosciuskót*, a' ki a' Lengyel insurrectiótól fogva, szüntelen paraszt köntöst viselt, még akkor is, midön a' seregeket vezérelte, egy ötet nem ismert kozák, hátúlról lantsájával meg sebesítette. Ezt látván, az ötet követő Lengyel vitézek és mások, el sikotották magokat, 's nevéen nevezték ötet. — *Kosciuskó* felkelvén a' földről (mivel a' vett seb után lováról le esett) egynéhány lépésnire futott, a' midön egy Orosz tiszt által fejben vágatott. Eleinte halálosnak lenni gondoltatott a' sebe, de már most veszedelem kívül vagon, és emberséges ember módjára bannak vele az Orosz tisztek. Ugy mondatik, hogy ezen ütközet előtt meg parantsolta volna a' magáéinak, hogyha az ellenség kezébe való eséshez közel lenni szemlélendik ötet, löjék agyon, a' miathogy tüzeltek is réája, de nem

érték. — Az Orosz Generálók azt igérték Császárnéjoknak, hogy Nov 22-dikén Warsóviában fognak lenni.

Dombrovskij Lengyel Generál, illetén foglalatú levelet írt *Brombergből Hinrichs* Prussus Obristlajtnánthoz *Szekely* Obester halálának, és eltemetéseének örökuálásairól, Oct. 13-dikén: *Szekely* Obester, úgymond tegnap előtt, sebében meg halt. — Itten semmije nintsen, mivel a' tsakta előtt való nap, mindenét elküldötte innen. Kímúása előtt 4 párját és 6 kocsiba való lovat ajándékozott nekem, mellyeket olly fel tétellel vittem el tölle, hogy azoknak hasznára fordítvának, a' kiket o mindennapi kenyerektől megfoztott. — Nem tudom ennek tellyesítése véget kihez folyamodjak, holott még életében kezzer kündöttem egy rombitást embereihez, de egyre se találtam. — Ma minden katonai pompával fog az Ob-ster eltemettetni. — Vallyon mivelné ezt vele más nemzet, holott ő velünk épen nem vitézi módon bánt. — Leánya mind addig zálogban fog nálunk maradni, valameddig, a' meg hótt által fogságra vitteitt aszonyaink szabadtságba helyhezteinek, azomban, úgy fogunk vele banni, mint illik aszonyi neméhez. A' több tízt aszonyok addig is, mig férjeikhez küldettetének, a' respublika védelme alatt lesznek, mind péazel, mind más szüaséges dolgokkal megkiáltam őket."

Napoyugoti Prussianak *Johannesburg* nevű városából így írnak Oct. 18-ik napján: Néhány naptól fogva négy, vagy öt ezer Lengyel insurgensek révelygették a' határokon, és tsak a' jó alkalmatosságra vártak, hogy bé üthessenek tartományunkba. Végbe is vitték tegnap fel tétéleket, bé tsaptak egy *Giesau* nevű helységbe, holott semmi fegyveres embereink nem lévén egészlen ki rabolták azt, minden ott találtatott barmot el hajtottak, három lakost pedig agyonjöttek. — A' helységtől nem messze lévő malmot

egészlen öszve rontották. — *Gökingk* Generál, a' k maga öszvájával a' vég falukban fészik, parancsolatott vett, hogy ma öt escadron huszárral, három escadron dragonyossal és két compánia füszierekkel *Ortelsbürgba*, onnan pedig déli Prussisba marsirozzon, helyette más escadronok és batallionok fognak a' vég helyeknek őrizetére menni.

A' *Kulmi* kerületben sok törvénytelenséget mondatnak a' Lengyel insurgensek gyakorlani. Sok nevezetesebb helyekben meg fosztottak a' régi tiszv selöket hivatalyaiktól, és nemzeti Tanácsot állítottak helyekre. — Egy *Krusinski* nevezetű Lengyel Generál, a' ki ennekelötte Prussiai szolgálatban, és a' *Bonin* regementénél hadnagy vóit, mindenütt a' hol meg fordú, fel szedi az ifjúságot, 's Prussus módra gyakorolja a' fegyverben. — A' *Netzi* kerületben, mindenütt Lengyel insurgensek vannak, és gyakorta bé tsapnak a' déli Prussiónak binnenső részébe. — A' Pr. királynak parancsolatyaára, minden országos utak meg jobbitatnak, hogy annyival könnyebben marsirozhassanak azokon a' *Berlinből* és másugyan menő regementek, és árillériák. Minden kézfűletjeikből a' tettzik ki a' Prussusoknak, hogy ök e' telén nem a' falukban, hanem a' mészöben fognak táborozni, és így téli compániát tsinálni.

Déli Prussiónak túlsó részében még most is nagy zenebona és féleleln uralkodik. — Ott is erőt vettek az insurgensek. Hertzeg *Ponyatovski József*, nem régiben a' *Bsuran* által ménvén, *Lo-vitz* és *Kamion* közt, Oct. 19 dikén, reggeli hat órákor, a' *Köpping* Obester vezérlése alatt lévő Pr. seregeket véletlenül meg támadta, széllyel üzte, és minden bagazsiájoktól meg fosztotta, 's talám nagyobb veszedelembé is hajtotta volna őket, hogyha *Larisch* Obester amannak segítségére nem ment volna. — A' *Berlini* tudósítások tzerént, ezen alkalmatossággal 200 embert vesztettek el a' Lengyelek, a' Prussusok pedig tsak

30. at — a' nevezett hertzegnek adjutánsa is *Chomentowski* fő strázsamester fogságba esett. A' hertzegnek fel tétele a' vólt, hogy napnyugoti Prussiába bé üthessen, 's oitan is insurreccióra kényszerithesse a' lakosokat.

Frantzia Ország.

Rousseau -nak lelketlen teste, Oct. 10 dikén, este vitetett bé *Párisba*, a' melly alkalmatossággal igen sok ember gyüllött öfzve azon szomorú pompának szemlelésére. Esteli alkonyodáskor ment bé a' nemzeti kertbe, a' nevezett Filozofus hamvát viselő szekér, melynek felső része zöld fűzfá agakkal vala bé borítatva. — A' *Párisi*, és más helységekben és varasokból ezen emlekezetes napra fel gyülekezett municipalitások, az az, polgári előjárók mentek a' szekér mellett két oldalról, előtte pedig a' nemzeti musikáló kár, a' legszébbáriákat enekelvén. A' kertnek közepén egy drágalátos mausoleum, avagy temető hely vólt fel építetve, ide tétetett bé *Rousseau* hamva igen szép musika és ének szó alatt, a' honnan másnap által vitte azt a' Convent a' nagy érdemű embereknek temetésekre rendeltetett helybe, a' Pantheonba.

Ezen alkalmatossággal adta által *Prieur* nemzeti biztos a' népnek *Achennak*, *Jülichnek* és *Kolóniának* külsait, és az ellenségektől nyeretett zászlókat, mint a' győzedelemnek legbizonyosabb jeleit. — A' Jakobinusok, a' kik ellen még ekkor ki nem mondatott vólt a' végső sententzia, egy polgári koronával ekesítették fel *Rousseau* -nak hamvait. — Sokan a' jelenvalók és nézők közzül meg nem tartoztathatták magokat a' sirástól. — Maga a' Convent is jelen vólt ezen pompás temetésen, három színű pántlikával léven dereka környül övedezve. — Az említett böltsnek ofzlópára ez a' felül irás tétetett: *Vitam impendere vero*,

az az, egész életét az igazságnak nyomozására fordítani.

Oct. 21 dikhén tartatott a' Fr. ármádiák által nyeretett győzelmeknek innepe. A' Márs mezején, a' melly a' leg újabb constitutiónak felállításától fogva, szövetség mezejének nevezetik, egy vár ostromoltatott és védelmeztetett; az új katonai iskolában lévő ifjuság külömbkülömbféle próbákat adott katonai tudományából, és gyakoroltatásából, annakutánna körül vették a' sebbe esett vitézeket, és a' győzdelmi szekér előtt mentenek a' halhatlanságnak templomába, mellyben a' győzedelemnek jelei fel függesztettek. — Este a' nemzeti kértben, a' hazáért meg holt vitézeknek hamvát tartó edény tétetett fel, az ott építetett oszlopra, és egy főlgyfa agakból készült koronával ékesítetett fel, a' nemzetnek nevében oda küldetett Conventi biztosok által. Ezen nevezetes nap tántzokkal rekesztetett bé a' bastilla helyén, a' Pantheon mellett, és a' nemzeti kertben. —

A' Conventnek egyik gyűllésében ekként szólott *Bourdon*: Hogyha, *úgymond*, tisztességes békességet akartok nyerni, és virágzóvá akarjátok a' Fr. republikát tsinálni, mondjatok ezt a' Hollandusoknak: Szabadok lesztek Jakobinusok nélkül, egész mivóltában adjuk által tinétek a' szabadságot; nem szükség azt tinétek emberi véren meg venni, mint mi meg vettük, a' melly miatt nagyon el idegenedtek tőlünk Európának nemzetei. —

A' *Párisi* Conventnek mértékletesebb tágjai is ellenséges szízzel viseltetnek a' hazájokból ki költözött Frantziák ellen. — *Dühem* újokban sürgetni kezdette a' Convent gyűllésében a' *Vden-tziában* és *Herzogenbuschban* el fogatott Fr. emigránsoknak meg itiltetését. — Nem szükség, *erre* azt felelte *Richard*, az emigránsoktól tartanunk,

és érdemlett jutalmoknak meg adattatását sürgetnünk, bosszút állanak érettünk a' patrióta seregek. — *Ypernben* idegen köztörsbe öltöztek, 's úgy akartak onnan az örizzettel égyütt ki menni, hanem réájok esmérvén vitézeink, réájok rohantak, 's mind öfzve aprították őket. — *Niouporthban* ovedzésig való vizben mentek vitézeink az onnan ki futott 500 emigránsok után, és utól érvén mind egy lábíg le vagdalták őket. — *Merlin* arról tudósította a' Conventet, hogy *Lacoste* nemzeti biztos egy különös commissiót állított fel az el fogatott emigránsoknak meg íiltetésekre, hanem a' formalitások miatt nem lehet e' dologgal sietni. Az ő javaslására leg ottan a' végeztetett el, hogy az emigránsok meg íiltetésinék siettetésére, még egy commissió állitattasson fel, és mind a' kettő, mi den tizedik nap jelentést tegyen végbe vitt munkáiról.

A' Jakobinusok ellen Oct. 17. dikén hozatott végső sententzia, melly által ez a' gonosz társaság egészlen semmivé tetetett, és a' népnek azon ki jelentett öröme, nagyon meg szomorította őket. — *Dühem* azt javaslotta, hogy a' Fr. republika ellenségeitől el foglaltatott tartományoknak jövődöbéli állapottokról tenne valamelly bizonyos rendelést a' Convent, hogy azoknak lakosai ne maradnának sokáig függöben, és bizonytalanságban. — Mások is sürgették ő utánna e' dolgot. Egy a' többi közzül azt mondotta, hogy hármat lehetne e' tárgyra nézve mivelni, t. i. vagy azokat a' tartományokat égyesíteni Frantzia országgal, vagy zálogba tartani a' békességnek el következéséig, vagy másoktól nem függő republi-cakat tsinálni belölök. — *Tallien*, sőt még mások is egy atallyában meg vetették ezen feltételeket, azt állatván hogy az ezekről való végezés még meg nem éredett, és elleakezne a' politica okossággal; sőt veszedelmes volna most, a' midön még Hollandiában vagynak a' Frantzia seregek, mászszor nem most, és késöbben kellene e' tárgyat elő

venni, 's arról tanátskozni, mellyre a' Convent is réá állott.

A' későbbi Párisi levelek beszélik, hogy ámbár nagyon meg illetődtek legyen is a' Jakobinusok, a' Conventnek, Oct. 17-dikén elenek hozatott végzésen; de még sem süggedtek elégezőlen, még is nagyon valamely keves reménységek azon végzésnek meg erőteljesítésére. — A' fenyebb említett napnak estéjén tartatott klubban, egy nevezetes Jakobinus *Kaison* elő beszélvén azon decretomot, kötelességükben áll, *úgymond*, annak engedelmeskednünk, mint a' Nemzet képviselői által hozattatott paransolatnak; hanem nagyon pirongatta *Billaud Varenest*, és *Collot d'Herboist*, 's más Conventben üő Jakobinusokat, ez alkalmatossággal mutatott felékénységekért. — *Lejeune* azt kívánta tőlők, hogy adják okat régtől fogva való halgatásoknak, a' Jakobinusi társaságot pedig nagyon batorította, és olyatén eszközökkel való éiesre serkengette, melly leg inkább ille né méltóságokhoz. — *Billaud* és *Collot* azt az okát adták hollzás halgatásoknak, mivel közön ségessen azzal vádoltattak legyen, hogy okismet labra akarták *Roberspiere* gonol alkotmányai al litani. A' társaság tagjainak neveiket nyomtatás által tették közön ségessé. — *Crassoux* ekkent vi galztalta okét: Nem azért gyűlöttünk *úgymond* ölzve, hogy magunkat el titkoltuk, hanem hogy a' nemzetnek javát, és boldogságot védelmezzük és öregbitsük; végtére azt javasolta, hogy az olztályokban való társaságokkal a' Convent decretumának meg sértődése nélkül, leg jobban lehetne az által égyet érteni, ha a' Conventben e ő fordulandó do gok ki nyomtatattának. — *Bassal* azt állította, hogy a' Jakobinusok ellen hozatott decretom az aristocratáknak munkája lett volna, melyen mindazáltal meg nem kellene az igaz patriótáknak, és a' nép valóságos baráttyainak utközöni, mivel az 1789 dik elztendei constitutionak el végzése után is, hasonló végezést hozattattak

a' királynak, és thronusának titkos baráttyai, melly által nemcsak el nem rontatott a' Jakobinusok társasága, sőt inkább még szorosabban öszve kaptolták magokat annak tagjai a' szabadságnak és egyenlőségnek tökéletességre való vitelére. — Végtére azt határozták meg magok közt, hogy egy közönséges és circularis irást adjanak ki, mellyben jelentsék ki valóságos gondolkozásoknak módját, kútfejét, és társaságoknak alkotmányát, ezt a' circularist pedig szükség lesz minden Párisban lévő Jakobinusnak maga keze alá irásával meg erősíteni, és az Országban lévő más Jakobinusi társaságokhoz küldeni. — Ennekfelette nagyon panaszkodtak az ellen is, hogy az aristocraták szabadságba helybeztetnek, az igaz patrióták pedig tömlőtökre hányattassanak, kiknek védelmezésekre, öt tagokat választottanak ki a' magok kebeléből. Kiváltképen azon bosszondtak leg inkább, hogy a' revolutiónalis commissió, az előtt való nap 100 nemeseket botsátott szabadon, a' kiket a' múlt Sept. első napján hozatott decretom szerént, a' gyanúsak közzé kellett volna számítani.

Magyar Ország.

Weszprim 31. Octobr. Tagadhatatlan igazság az, hogy a' jó rend-tartás, és a' háborodás nélkül lévő elme, valamint egyéb dolgoknak szerentsés tellyesítésekre; színtén úgy a' meg-gyulladott házaknak el-óltásokra is meg-kivántatik. Valóban, a' tűz által gyakorta nem-történnének olly tetemes károk, ha annak eleit tudnák a' lakosok venni. Töbnyére a' nép az ijedéstől el-hadja magát foggattani, és azért azt sem tudja, mit tselekszik; hol ehez, hol amához fog ijettében. Honnyunknak bizonyos népes városában, az a' leg-első, s leg-nagyobb gondjok a' polgároknak, midőn tűz

támad, hogy a' tüzzel szomszéd házaknak fedeleket le rontsák és húzzák, akár fujjon szél, akár ne: melly tűz óltásokkal gyakorta nem sokkal kisebb kárt okoznak a' házak tulajdonossainak, mint maga a' tűz. A' jó rend tehát és okosság, szükség itt is, mint más dolgokban. Veszprém-ben a' tüzet így óltják: A' tö és köz szomszédok azt mingyárt el-lepik, öntözik, fojtyák. A' kik ezeket követik, a' szomszéd házaknak teteiket sürrően el-foglalják, és olly áthatatosan védelmezik azokat, hogy kézszebbek akármelley nagy melegeget ki-állani, sőt még köntösseiket is Vulkánusnak eledelül engedni; hogy sem az el-foglalt házaknak tetejeokről alá szájjanak. Ezek után a' kik érkeznek, ki mondhatatlan bátorsággal a' tüzre rohannak, a' háznak fedelét le-vonnyák, öntözik, tiporják, egy kézre dolgoznak mindnyájan. Egy sints a' jelen lévők közzül, a' ki híválkodva nézné a' pusztító tüzet; mivel az olyanra tüstént téá támadnának a' többiek. Azokáért, a' ki káros fele-barátját vagy nem tudná, vagy nem akarná segíteni, annak bizonytalnem tanátslom, hogy a' tüznek nézésére közel mennyen. Illy szép rendtartással, egyességgel, és bátorsággal lévén tehát a' Veszprémi lakosok, nem tsuda, hogy városokban igen ritka a' tűz által való nagy kárvallás. Tsak a' minap történt, hogy egy szegény asszony estve lámpás mellett fejvén ketskéjét istálójában, fel-rugá a' lámpást a' ketske, az asszonymak pedig az órrát úgy megböké, hogy a' vére azonnal el-eredede. Még az asszony a' házba bé-mene, hogy az urát ki-küldje az istállóba, azonban ki gyulatt az istálló, és az azzal öszve ragasztott ház-is. Ezt a' tüzet, a' fellyebb em-létett mód szerént, olly szépen el-oltották a' Veszprémi eleven lakosok, hogy a' mingyárt mellelte lévő szalmás házak, még tsak meg-se pergelöttek. Eljenek tehát a' Veszprémi polgárok; mások pedig kövessék példájokat.

A' melly emberekkel a' szelidség, és adakozás születik, azokat mások hathatattalanoak ohajtják lenni. Ezek között vagyon a' mi nagy Prépóst urunk, fő tiszteendő Kis Pál úr, a' kinek is bágyadozó egészségin a' napokban nagyon meg szomorottunk vala. — Az itt é' o' szeledebb iskolákra számos ifjuság gyülekezett: Octobernek végével; de kár, hogy a' konditzioknak szűkök, és tsekélység-k miatt mindnyájan itt nem maradhatnak. — Fő tiszteendő Kapuvári Antal úr, Novembernek elejétől fogva, hat szegény nemes deak gyermekeket kezd hazánál eledelel táplálni, és ruházni. — Adjon az Isten több ilyen Metzenásokat a' tanuló szegény ifjuságnak!

* * *

A' 36-ik kurirnak 568 lapján, a' 16 ik rendben *Kesztelényi* helyett, *Kiszelényi* olvastasson.

D. D. S.